

Beste natuurvrienden,

Na een week met (eindelijk) heel wat regen en wind viel er op **zondag 11 september** toch nog te genieten van een stralende zomerdag. Daar profiteerden **26 NVO-ers** (13 AM en 14 PM, wat een spontane en ideale verdeling weer) optimaal van tijdens een wandeling door het **provinciaal domein Raversijde**, samen met het Stadsrandbos één van de meest diverse stukken natuur van Oostende. Het viel ons wel op dat het bij de vogels

foto : DiNo

nog erg stilletjes was maar we hadden de handen vol met het waarnemen van planten en insecten en ja... ook de eerste paddenstoelen staken de kop op.

Dit gebied was van 1908 tot 1985 bezit van de Koninklijke familie en ingericht als een park. Maar na de aankoop door de overheid volgde een heraanleg gericht op recreatie. Door de afstand naar het centrum werd het echter zeer weinig gebruikt, enkel hondenbaasjes en lopers kwam je er wel eens tegen.

Een tiental jaar geleden volgde een grote “make-over” en werd ook een fietspad aangelegd tot aan tearoom Walrave. Daardoor kennen nu veel meer mensen dit stukje natuur en zie je er ook veel meer wandelaars. De nieuwe paden die onlangs werden aangelegd door het centrale stukje bos zijn zeker ook een pluspunt.

September is op natuurvlak een echte topmaand want je kunt heel gevarieerde waarnemingen doen. Er bloeien nog planten terwijl er ook al heel wat vruchten en zaden hangen. Op warmere dagen zijn er nog vlinders, libellen en andere insecten actief. Vanaf het tweede deel van september komt de vogeltrek goed op hang en kun je die passanten aantreffen op de nieuw aangelegde plassen. Omdat de stukjes bos nu toch al wat leeftijd hebben komen er ook steeds meer verschillende soorten paddenstoelen voor.

Soms kom je als waarnemer dus ogen (en oren) tekort. Maar daar zit precies één van de voordelen van een groepswandeling (gezelligheid is natuurlijk de belangrijkste). De ene vindt een bijzonder insect, de andere merkt piepkleine maar knalgele paddenstoeltjes op, en een alerte NVO-er stelt een vraag over de eetbaarheid

van een vreemde plant die we dan toch eerst met zekerheid moeten kunnen benoemen. Je merkt het al, het tijdsbudget was weer (te) vlug opgesoupeerd.

Tijd voor een nabespreking op het grote terras van tearoom Walrave. En jaha... deze keer mochten we zomaar tafels bijeen zetten (waarvoor dank). Met de namiddagploeg moesten we nog even binnenzitten vanwege de drukte maar uiteindelijk konden we ook buiten in het zonnetje nog wat napraten.

Meten is weten... en daarbij tellen we elk kalenderjaar opnieuw de soorten die we te zien krijgen en met zekerheid kunnen benoemen. Na vijftien activiteiten in **2022** vinkten we reeds **545 verschillende soorten** af. Sedert de NVO-start begin 2017 zijn dat al **1134 soorten** geworden, daarvan werden tot nu toe zo’n **1008 verschillende soorten** met foto en wat uitleg in de verslagjes besproken. Je kunt alles nog eens bekijken en nalezen in samenvattende excel-bestanden via deze link : <https://nvosite.com/bestanden/> . Je kunt er ook alle vorige verslagjes vinden : <https://nvosite.com/archief/>

Natuurwaarnemingen zijn soms vluchtig en vervagen helaas weer snel. Gelukkig zorgen onze hoffotografen heel vaak voor mooie foto’s (tijdens de wandeling gemaakt zeg, dat is straf) en zo vind je op het einde van het verslag opnieuw 11 extra foto-pagina’s (bedankt Sandra, Annemie, Dirk, Luc en Paul). Een welgemeend dankjewel ook voor het soortenlijstje dat deze keer door Marijke werd bijeengekriebeld.

Waarom eenvoudig beginnen als het ook ingewikkeld kan?... Daarom meteen een macrofoto van de piepkleine vruchtlichaampjes van een **Roest** (spec.). Deze schimmelsoorten leven als parasieten op planten en vallen alleen op omdat ze vaak fel-oranje gekleurd zijn. Er komen in onze streken enkele honderden soorten voor. (foto: bladmineerders.nl)

Wie zoekt die vindt... een duidelijke foto van bloeiend **Zilverschoon** waarop ook de wittige onderkant van de bladeren (waaraan de plant zijn naam te danken heeft) te zien is. Al vermoeden we dat de fotograaf hier licht creatief met de natuur is omgesprongen om dit resultaat te bekomen. (foto: waarnemingen.be)

Ook de (vele) korstmossoorten plaatsen we sinds enkele jaren terug onder de schimmels. Deze doet je wellicht denken aan het zeer algemene Groot dooiermos maar is feller van kleur en een stuk zeldzamer. Ook qua bouw, bijvoorbeeld de aanwezigheid van isidiën, zijn er wel wat verschillen waardoor je dit **Oranje dooiermos** kunt herkennen. (foto: waarnemingen.be)

Er zijn wel wat plantensoorten waarvan de geur een goed hulpmiddel kan zijn op weg naar een (hopelijk) correcte determinatie. Het verschil tussen Hondсроos en **Egelantier** is moeilijk te zien. Maar bij Egelantier ruik je de geur van groene appeltjes als je de blaadjes kneust. Jonge blaadjes ruiken het sterkst. (foto: JaVa)

De **Cetti's zanger** heeft een explosief en zeer herkenbaar liedje. Alhoewel dat in de herfst nog wel eens kan tegenvallen omdat veel jonge vogels dan nog aan het oefenen zijn en hun lied maar half of zelfs helemaal verkeerd zingen. En zo'n vogeltje te zien krijgen is al helemaal uitzonderlijk. Meestal is de waarneming kort en de bijhorende foto wazig. (foto: waarnemingen.be)

Ook **Watersnippen** laten zich niet zo gemakkelijk zien. Ze zijn schuw en zeer goed gecamoufleerd. Meestal zie je ze pas als ze pijlsnel opvliegen en dan is het voor de hele rappe om ze toch nog herkenbaar op de foto te krijgen. Het helpt als je meedraait met de voorbijvliegende vogel terwijl je afdrukt, "panning" heet die techniek. (foto: waarnemingen.be)

Doolhofzwam? Labyrintzwam? Nee hoor... **Fopelfenbankje**. Als je de zwam enkel van bovenaf bekijkt lijkt ze inderdaad op een Elfenbankje maar die hebben onderaan een structuur van zeer kleine gaatjes. Bij deze soort zijn het lange uitgerekte openingen die willekeurig (dus niet zoals plaatjes mooi rechtdoor) dooreen lopen. (foto: waarnemingen.be)

Vierkante stengel... bladeren staan per 2 tegenover elkaar... bloemen met een onder- en een bovenlip... Dit is er duidelijk eentje uit de lipbloemenfamilie. Nee, niet Paarse dovenetel maar daar lijkt deze soort inderdaad op. **Stinkende ballote** wordt hoger en ja... de plant heeft een specifieke geur af die je goed kunt waarnemen als je een blaadje tussen je vingertoppen plet. (foto: waarnemingen.be)

Met veel "kennis van zaken" werd verteld dat er in het domein van Raversijde nog niet veel op de grond groeiende paddenstoelen te vinden zijn omdat het bos(je) nog te jong is en de humuslaag nog te dun. Maar iets later werden **Dooiergele mestzwammetjes** gevonden die het gestrooide hakselhout gebruiken als voedingsbodemp. (foto: waarnemingen.be)

"Geen rozen zonder doornen" zegt het spreekwoord. Helemaal mis want rozen hebben geen doornen maar stekels. De botanische term "doorn" duidt aan dat een knop niet uitgroeide tot een tak of tot een blad maar tot een puntig uiteinde. Bij de **Gaspeldoorn** zijn alle bladeren zo in doornen omgezet. Goede haagplant dus, maar snoeien is lastig. (foto: waarnemingen.be)

Je kunt je wel eens vragen stellen bij de soortnamen die nachtvlinders hebben meegekregen. Nogal vaak probeert men dan een opvallend kenmerk te benoemen maar bij deze **Viervantvlekuil** blijft het toch tevergeefs zoeken naar dat fameuze vierkant. (foto: waarnemingen.be)

De mooiste waarneming bewaarden we voor het laatst. Op Boerenwormkruid vonden we deze aan de kust erg zeldzame **Prachtridderwants**. "Hoe zeldzaam is erg zeldzaam?" hoor ik je vragen. Wel... sedert begin deze eeuw werd ze aan de kust nog maar 2 keer gemeld en nu dus een derde keer dankzij NVO... pluim voor onszelf... (foto: waarnemingen.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er staat al een nieuwe activiteit op het programma want op **zondag 25 september** organiseren we een daguitstap in **Zeeland**.

De info-mail viel al op maandag 19 september in je mailbox.

Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 60 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een site opgestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

Volgende NVO-activiteiten (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **zondag 25 september** : daguitstap naar **Zeeland**: Waterdunen en Nederlandse kant van het Zwin
Start : 08u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 09 oktober** : herfstwandeling in het **Stadsrandbos**
Start : 09u00 en 14u00 op de kruising van Gistelsesteenweg en Grintweg / Oostende
- **Zondag 23 oktober** : herfstwandeling rond de **Roksem-put**
Start : 08u30 en 13u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 13 november** : paddenstoelenwandeling in '**t Bosje**
Start : 09u00 en 14u00 aan de randparking thv de Velodroom / iependreef / Oostende
- **Zondag 27 november** : paddenstoelenwandeling in **Beisbroek** (Varsenare)
Start : 08u30 en 13u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 11 december** : winterwandeling op het **Klein strand** van Oostende
Start : 09u00 en 14u00 aan het Zeeliedenmonument / Zeeheldenplein / Oostende

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en (stipt) op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

foto : SaDe

foto : LuVer

foto : SaDe

foto : DiNo

foto : DiNo

We starten aan de Sint-Rafaëlkapel onder een staalblauwe lucht. Je kunt zeggen van NVO wat je wil maar we hebben toch heel dikwijls geluk met het weer. Statistisch gezien kun je een BBQ-feest in je familie of vriendenkring dus best plannen op een NVO-dag. (dat is reclame tegen de eigen winkel hee slimmerik)

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : LuVer

foto : DiNo

foto : LuVer

foto : SaDe

Ook voor insecten is dat mooie weer meer dan welkom en we kregen dus nog wel wat soorten te zien. Linksboven beginnend en met de klok mee :

- Gele strepen lopen over de poten van deze libel, het is dus geen Bloedrode maar een **Bruinrode heidelibel**.
- deze **Distelvlinder** was vers uit de cocon want de kleuren en de tekening waren nog heel fel. Misschien vertrekt deze straks wel naar het overwinteringsgebied in het Atlasgebergte in Marokko.
- **Gaasvlieg**-soorten zijn geen vliegen maar zitten in een kleine aparte orde, die van de netvleugeligen
- bladmineerders hebben larven die gangetjes vreten in de bladmoeslaag van bladeren, deze werden gemaakt door de larve van de **Printplaatmot**.
- 250 zweefvliegsoorten kun je in Vlaanderen vinden en ze echt op naam brengen is vaak moeilijk, deze is er eentje uit de groep van de **Bandzweefvliegen**.
- Vlinders zijn echte zonnekloppers en vliegen daarom meestal alleen bij zonnig weer. Dit **Bont zandoogje** zit even wat zonne-energie bij te tanken.

foto : DiNo

foto : SaDe

foto : LuVer

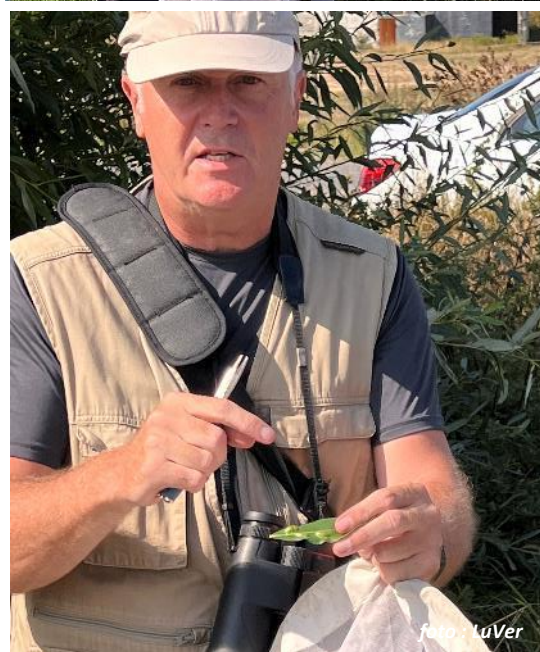

foto : LuVer

Tonen, uitleggen, variëren...
en dan maar hopen dat jullie
het een beetje boeiend vinden

foto : DiNo

foto : AnBra

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

De zomer loopt op zijn laatste benen maar toch valt er nog heel wat te beleven in de afdeling flora. Linksboven beginnend en met de klok mee:

- de mooie bloemetjes van **Boksdoorn**
- veel **Braambessen** bleven door de droge zomer klein en nogal hard. De rode bes zal niet meer rijpen want dit is de gal van de **Bramengalmijt**.
- de rozenbottels van **Egelantier**, of toch zeker een soort uit de egelantierrozengroep.
- Aan de **Zwarte els** kun je nu vruchtvorming zien van drie jaargangen. De zwarte propfen zijn van 2021, de groene propfen werden in 2022 gevormd en je kunt ook al de elzenkatjes vinden die heel vroeg in 2023 zullen bloeien.
- hier en daar nog vrolijk bloeiende **Grote zandkool**, die je kunt eten in je salade want in de winkel noemt dit Rucola.
- Een geelbloeiende composiet die de droogte blijkbaar niet zo erg vindt is deze **Dubbelkelk**. Je ziet ze nu overal in hele grote aantallen in bermen en grasvelden.

foto : AnBra

foto : SaDe

foto : LuVer

foto : SaDe

foto : SaDe

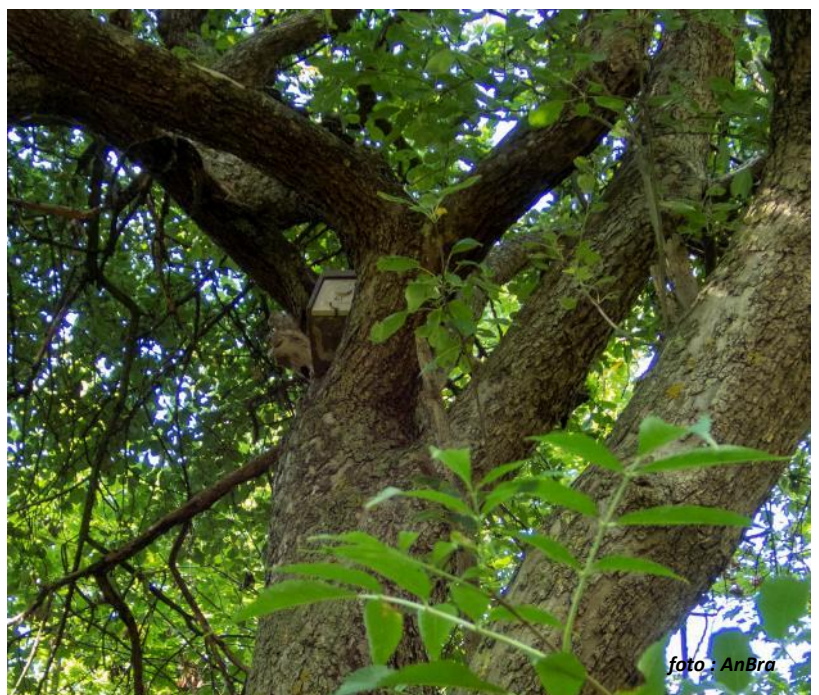

foto : SaDe

Rondneuzen in het struikgewas... even een Distelvlinder uit zijn milieu plukken... turen over de plas (helaas niet meer vanop de uitkijktoren)... kijken naar hele kleine paddenstoeltjes langs het bospad en naar grotere zwammen die het speelgerief verteren... proeven van een rozenbottel (rood of zwart naar keuze)... en dat alles met heerlijk zomerweer... opnieuw een zondag mooi en zinvol gevuld (al zeggen we het zelf)

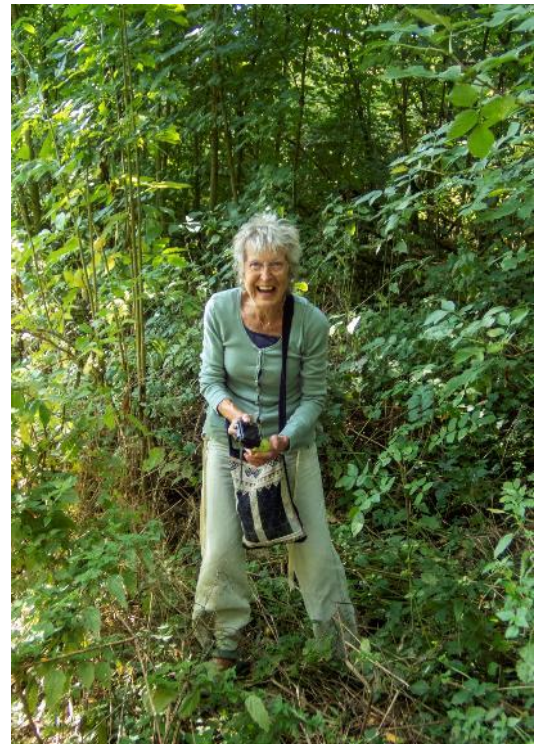
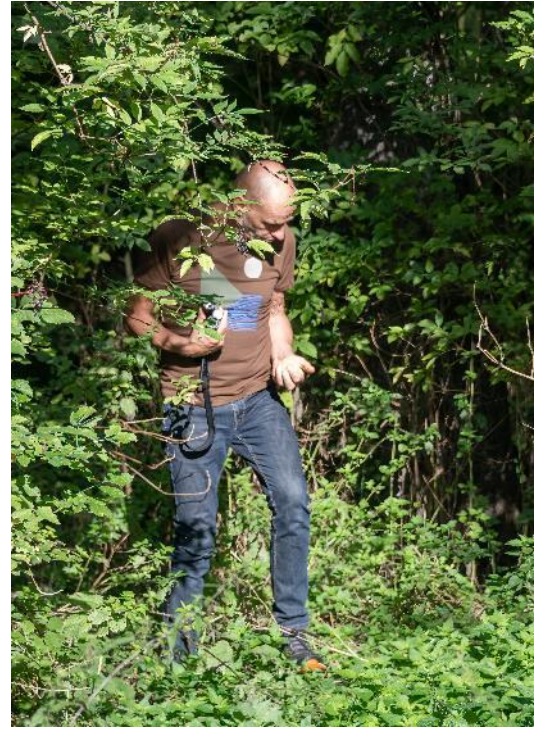

foto : AnBra

Dieren die tijdens de wandeling werden gefotografeerd, linksboven beginnend en dan met de klok mee:

- **Torenvalken** bidden niet altijd, soms gebruiken ze een hoge uitkijkpost en speuren daar naar eventuele prooi. Dat kunnen allerhande knaagdieren zijn maar amfibieën of een sappige insecten gaan er ook vlot in.
- Sommige insecten zijn strikt waardplantgebonden. Zo vind je in de droge bloeihoofden van **Grote kaardenbol** soms de rups (of de cocon) van de **Kaardenbolbladroller**, een klein nachtvindertje. Je ziet de witte rups helemaal rechts in de holte zitten. Wat al die zwarte korreltjes zijn? Tja, wie eet moet ook... juist ja.
- Omdat de vondst van de **Prachtridderwants** zo bijzonder was krijgt hij hier ook nog eens een plaatsje. Dat zijn zo van die waarnemingen die je moet koesteren want de kans is heel klein dat je er (in Oostende) ooit nog eens eentje te zien krijgt. In de Ardennen komen ze wel wat meer voor.
- De **Oranje luzernevlinder** komt 's zomers aangewaaid uit het zuiden, sommige jaren in kleine aantallen, andere jaren zie je er heel veel.
- Deze kever behoort tot de bladhaantjes, heeft muntsoorten als waardplant en is blauw... dat wordt dan **Blauwe muntgoudhaan**... logisch toch?

Tijdens een natuurwandeling wordt de tijd vooral gevuld met rondkijken en je ondertussen laten verbazen door de grote diversiteit die, ook op onverwachte plaatsen, te vinden is. Maar af en toe laten we ook eens onze interne jager-verzamelaar los op (min of meer) eetbare soorten. Deze keer kon dat bij een oude appelboom. Nog steeds geven onze hersenen een dosis dopamine af als beloning wanneer we zoiets vinden. Toegegeven, die dosis is bij sommigen duidelijk een pak hoger dan bij anderen.

foto : DiNo

foto : AnBra

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

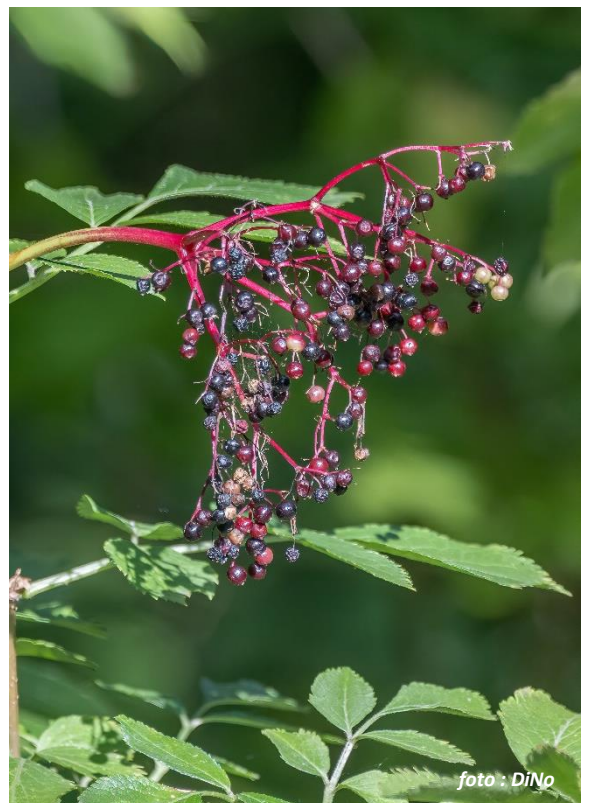

foto : DiNo

nog een greep uit onze plantenwaarnemingen, linkboven beginnend :

- wie weet voelen sommigen zich zelfs gelukkiger alleen al bij het zien van een **Appelboom** op een foto?
- Deze **Duinroos** is wel erg hoog uitgegroeid maar de zwarte rozenbottels maken het duidelijk dat onze determinatie toch correct is.
- Het prachtige blauw van **Wilde cichorei**, een soort die meestal mee in de mix zit als er bloemenweiden of -stroken worden ingezaaid.
- De bessen van de **Gewone vlier** hangen meestal niet erg lang aan de struik want vogels lusten ze heel graag, zeker de vogelsoorten uit de lijsterfamilie.
- de bijzondere bloei van **Grote kaardenbol**. De bloei start in het midden van de bol en bloeit tegelijk naar boven en naar beneden verder uit.
- Geef toe, de bessen van deze **Duindoorn** zien er toch uitnodigend lekker uit. En dat zijn ze ook (als je wat zuur kunt verdragen) en bovendien ook boordevol vitamine C. Tip: er bestaat ook hele lekkere duindoornmarmelade.

foto : AnBra

foto : LuVer

Toch ook even tappen uit het historische vaatje... wie had hier zijn koetsen staan?... waarom is er hier een put in de Duinenweg?... en waarom liggen hier tegeltjes van de Zeedijk? Daarna nog eventjes loeren over de halfdroge gracht of we de Watersnippen kunnen vinden (en de Oeverloper). Dat is toch een beetje gelukt maar 't was van ver, heel ver. Om nog even terug te komen op de dopamine, het hoeven echt niet altijd appeltjes te zijn, ook een vlindernet kan duidelijk wonderen doen.

foto : SaDe

foto : AnBra

foto : SaDe

foto : LuVer

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : Pala

Het paddenstoelenseizoen komt langzaam maar zeker op gang. Linksboven beginnend en met de klok mee:

- ook de korstmossen zitten opnieuw bij de paddenstoelen, dit zijn **Bekermossen** (spec.)
- Niet Oranje aderzwam zoals we gokten maar wellicht **Gele korstzwam** (waarnemingen.be zegt 94,7 % zeker, dat veel)
- prachtig toch, zo'n **Dooiergele mestzwam**
- En deze mag er ook zijn, het **Plooirokje**
- Ook de zwarte vlekken die je vaak op esdoorn ziet zijn paddenstoelen, de **Esdoornvlekkenzwam** of ook wel Inktvlekkenzwam genoemd
- Er zijn in Vlaanderen duizenden soorten zwammen te vinden dus vaak zijn we al blij als we weten in welke groep ze zitten, dit is één van de Kogelzwam-soorten, misschien wel de **Roestbruine kogelzwam**

foto : AnBra

Napraten bij een slok en een hapje... moet kunnen. Hier en daar zelfs een stevig hongerke dat moet gestild worden want dat krijg je van dat heen en weer jagen met een vlindernet. Je ziet het trouwens goed, deze keer alleen maar beelden van de namiddagploeg... het kan verkeren...

